13569 ـ ئىسلامنىڭ ئەركانلىرى

سۇئال

بىزگە ئىسلامنىڭ ئەركانلىرىنى شەرھىلەپ بىرشىڭلارنى ئۈمۈد قىلىمەن .

تەپسىلى جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

ئىسلام بەش تۈۋرۈك ئۈستىگە قۇرۇلغان بولۇپ ، ئۇنى پەيغەمبەر(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) : ئىسلام بەش ئۈستىگە قۇرۇلغان : ئاللاھتىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئاللاھنىڭ ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بىرىش ، نامىز ئوقۇش ، زاكات بىرىش ، ھەج قىلىش ۋە رامىزاندا روزا تۇتۇش دىگەن سۆزى بىلەن شەرھىلەپ بەردى . [بىرلىككە كىلىنگەن ؛ بۇنى بۇخارىي نەقىل قىلغان ، 8]

ئىسلام ھەم ئەقىدە ھەم قانۇن بولۇپ ، ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ ئەلچىسى بىزگە ئۇنىڭدا نىمىنىڭ ھالال ، نىمىنىڭ ھارامىلىقىنى ، ئەدەپ ـ ئەخلاق ۋە گۈزەل پەزىلەتلەرنى ، ئىبادەتلەرنى ، كىشىلەر بىلەن قانداق مۇئامىلە قىلىشنى ، ھەق ـ ھوقۇقلار ۋە مەجبۇرىيەتلەرنى ، ھەمدە قىيامەت مەنزىرىلىرىنى بايان قىلدى . ئاللاھ بۇ دىننى ئەلچىسىنىڭ قولى بىلەن مۇكەممەللەشتۈرۈپ بولغاندا ، ئۇنى قىيامەت قايىم بولغۇچە بارلىق ئىنسانلارنىڭ ھايات يولى بولۇشقا تاللىدى : بىضىن سىلەرنىڭ دىنىڭلارنى صىتىن قىلدىم،سىلەرىضە نىئمىتىمنى تاماملىدىم،ظىسلام دىنىنى سىلەرنىڭ دىنىڭلار بولۇشقا تاللىدىم . [مائىدە(داستىخان): 3]

ۋە بۇ ئىسلام ئەركانلىرى ۋە ئۇنىڭ ئاساسى ئۇللىرى :

بىرىنچى ئەركان : ئىككى گۇۋاھلىق سۆز :

يەنى ، ئاللاھ يىگانە ھالدا پەرۋەردىگار ، پادىشاھ ، ئىدارە قىلغۇچى ، ياراتقۇچى ۋە رىزىق بەرگۈچى دەپ ئىشىنىش . ھەمدە ئاللاھ ئۆزىگە مۇقەررەرلەشتۈرگەن ياكى پەيغەمبىرى ئۇنىڭغا مۇقەررەرلەشتۈرگەن بارلىق گۈزەل ئىسىم ۋە سۈپەتلىرىنى مۇقەررەرلەشتۈرۈش ، ھەمدە ئاللاھ بىردىنبىر ئىبادەت قىلىنىشقا ئەڭ لايىق دەپ ئىشىنىش . ئاللاھ مۇنۇ ئايەتتە دىگەندەك : « الله ظاسمانلارنى ۋە يەرنى ظأرنەكسىز ياراتقىدىغىنىدەك،الله نىمە خوتىنى يوق تىرىسا،قانداقمۇ بالىسى بولسۇن؟ھەممە نەرسىنى الله ياراتقان،ھەممە نەرسىنى الله ظوبدان بىلىپىتىدىغىنىدەك101.ظىنە شۇ الله سىلەرنىڭ صەرۋەردىگارىلارىدىر،الله دىن بألەك ھىچ مەبۇدنى(بەرھەق)يوقتۇر،ظۇنداق،ظىنىڭلار ظىبادەت قىلىنىدىغان ظىلاھلار ظۇ ھەر نەرسىنىڭ ھامىيىدۇر .» [ئەنئام(چاھارپايلار): 101-102]

ۋە شۇنىڭدەك ئاللاھ ئەلچىسى مۇھەممەدنى(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئەۋەتتى ، ئۇنىڭغا قۇرئاننى چۈشۈردى ھەمدە ئۇنىڭغا بۇ دىننى بارلىق كىشىلەرگە يەتكۈزۈشكە بۇيىردى دەپ ئىشىنىش . ھەمدە ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ

ئەلچىسىنى سۆيۈش ھەمدە ئۇ ئىككىسىگە بويسۇنۇش ھەر بىر شەخسكە ۋاجىپ ، ئاللاھنى سۆيۈش پەقەت ئۇنىڭ ئەلچىسىگە(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئەگىشىش بىلەنلا ئىشقا ئاشىدۇ دەپ ئىشىنىش : « ظئيتقعنكع ظةضةر سعلةر الله نع سۆيسەڭلار،ماثا ظةضعشعثلاركع،الله سعلةرنع سۆيىدۇ ضذناھعثلارنع مةغصعرةت قعلعذ .الله ناھايعتع مةغصعرةت قعلغذحعذر،ناھايعتع مئھرعباندر . [ئال ئىمران (ئىمران ئائىلىسى) : 31]

ئىككىنچى ئەركان ناماز :

يەنى ، ئاللاھ ھەر بىر ئەقلى ھوشى بار ، بالاغەتكە يەتكەن مۇسۇلمانغا بىر كېچە-كۈندۈزدە بەش نامازنى پەرز قىلدى دەپ ئىشىنىپ ، ئۇنى پاكىز ھالەتتە ئادا قىلىپ ، ھەر كۈنى پەرۋەردىگارى ئالدىدا پاكىز ھالدا تۆۋەنچىلىك ۋە بىچارىلىك بىلەن تۇرۇپ ئۇنىڭ نىئىمەتلىرى ئۈچۈن تەشەككۇر ئېيتىدۇ ، ئۇنىڭ سېخىيلىقىدىن(پەزلىدىن) سورايدۇ ، گۇناھلىرىدىن كەچۈرۈم سورايدۇ ھەمدە ئۇنىڭدىن جەننەتنى سورايدۇ ، دوزاختىن ساقلىشنى تىلەيدۇ .

بىر كېچە-كۈندۈزدە پەرز قىلىنغان نامازلار بولسا بەش ناماز بولۇپ ، ئۇلار بامداد ، پېشىن ، ئەسىر ، شام ۋە خۇپتەندىن ئىبارەت . ۋە يەنە كېچە نامىزى (تەھەججۇد نامىزى) ، تەراۋىھ نامىزى ، ئىككى رەكەت چاشگا نامىزى ، ۋە باشقا سۈننەت نامازلار بار .

ناماز مەيلى پەرز ياكى سۈننەت بولسۇن ، ئۇ بىر كىشىنىڭ بارلىق ئىشلاردا يالغۇز ئاللاھقا يۈزلەنگەنلىكىنىڭ نامايەندىسى بولىدۇ . ئاللاھ بارلىق مۇئىمىنلەرنى ئۇنى جامائەت بولۇپ داۋاملىق ئادا قىلىشقا بۇيرۇپ : نامازلارنى ، بولۇپمۇ ئەسىر نامىزىنى داۋاملىق ئادا قىلىڭلار ، ھەمدە ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدا ئىتائەتمەنلىك بىلەن تۇرۇڭلار (نامازدا باشقىلارغا سۆز قىلماڭلار) . دىدى .

[بەقەرە (ئىنەك) : 238]

بىر كېچە-كۈندۈزدە بەش ناماز ھەر بىر مۇسۇلمان ئەر ۋە ئايالغا ۋاجىپ : شىبھعسعزكع،ناماز مأمعنلةرضة ؤاقتع بةلضعلةنضةن صةرز قعلعندع .

[نىسا(ئاياللار): 103]

كىمكى نامازنى تاشلىۋەتسە ئۇنىڭ ئىسلام دىنىدا نىسۋىسى يوق ، كىمكى ئۇنى قەستەن تاشلىۋىتىدىكەن ئۇ كاپىر . ئاللاھ ئېيتقاندەك : ئاللاھقا تەۋبە بىلەن قايتىڭلار ، ئاللاھتىن قورقۇڭلار ، نامازنى ئادا قىلىڭلار . مۇشرىكلاردىن بولماڭلار . [رۇم(رىم) : 31]

ئىسلام ئۈزئارا ھەمكارلىق ، قېرىنداشلىق ۋە مۇھەببەت ئۈستىگە قۇرۇلغان بولۇپ ، ئاللاھ بۇ پەزىلەتلەرنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن بۇ نامازلارغا ۋە باشقىلىرىغا يىغىلىشنى (جامائەت بولۇشنى) بىكىتتى . پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن)مۇنداق دىگەن : جامامەت بولۇپ ناماز ئوقۇش يالغۇز ئوقۇلغان نامازدىن 27 ھەسسە ئۈستۈن . [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 650]

ناماز مۇئىمىنلەرگە ئېغىر كۈنلەردە ، بالايى مۇسىبەتلەردە ياردىمى بولىدۇ : سةؤر قعلعش , ناماز ظوقذش ظارقعلعق(الله دعن)ياردةم تعلةثلار.ناماز الله دعن قورققذحعلار(يةنع كةمتةرلعك بعلةن الله غا بويسذنغذحعلار)دعن باشقعلارغا ھةقعقةتةن

مذشةققةتلعك ظعشتذر . [بەقەرە(ئىنەك) : 45]

بەش ناماز خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدۇ . خۇددى پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) دىگەندەك : ئويلاپ باقمامسىلەر ، ناۋادا سىلەرنىڭ بىرىڭلارنىڭ ئىشىكى تۆۋىدە بىر دەريا بولسا ، ئۇنىڭدىن ھەر كۈنى بەش قېتىم يۇيۇنسا ئۇنىڭدا كىر قالامدۇ ؟ ئۇلار : " ئۇنىڭدا ھىچقانداق كىر قالمايدۇ . " دىدى . ئۇ : مانا بۇ بەش نامازنىڭ مىسالى . بۇلار ئارقىلىق ئاللاھ خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدۇ . دىدى . [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 677]

مەسجىتتە ناماز ئوقۇش جەننەتكە كىرىشكە سەۋەپ . پەيغەمبەر (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : كىمكى مەسجىتكە بارسا ۋە كەلسە ، ئاللاھ ھەر قېتىم ئۇنىڭ بىرىپ –كەلگىنىدە ئۇنىڭغا جەننەتتە بىر ئۆي ھازىرلايدۇ . [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، 669]

ناماز بەندە بىلەن ياراتقۇچىنى بىر يەرگە قەملەيدۇ . ھەمدە ئۇ پەيغەمبەرنىڭ خۇشاللىقى ئىدى . قاچانكى ھەرقانداق بىر ئىش ئۇنى قايغۇرتسا ، ئۇ نامازغا يۈزلىنەتتى ۋە پەرۋەردىگارى بىلەن سىردىشاتتى ، ئۇنىڭغا دۇئا قىلاتتى ، ئۇنىڭدىن كەچۈرۈم سورايىتتى ۋە ئۇنىڭ پەزلىنى(سىخىيلىقىنى) سورايىتتى .

تۆۋەنچىلىك ۋە ئاللاھتىن قورقۇش بىلەن ئوقۇلغان ناماز مۇسۇلماننى پەرۋەردىگارىغا يېقىنلاشتۇرىدۇ ھەمدە ئۇنى گۇناھلاردىن ۋە ئەسكى ئىشلاردىن توسۇپ قويىدۇ . خۇددى ئاللاھ ئېيتقاندەك : ئى مۇھەممەد ، ساڭا ۋەھيي قىلىنغان كىتابنى تىلاۋەت قىلغىن ، نامازنى ئادا قىلغىن . ناماز ھەقىقەتەن ئەسكى ئىشلاردىن ۋە گۇناھلاردىن توسىدۇ . [ئەنكەبۇت(ئۆمۈچۈك) : 45]

ئۈچۈنچى ئەركان زاكات :

ئاللاھ ئىنسانلارنى ھەر خىل ئىرق ، بىلىم ، ئەخلاق ، كەسىپ ۋە رىزىق بىلەن يارىتىپ ئۇلاردىن باي ۋە كەمبەغەلنى پەيدا قىلدى . چۈنكى باينى شۈكرى قىلامدۇ –يوق ، كەمبەغەلنى بەرداشلىق بىرەمدۇ–يوق دەپ سىنايدۇ .

مۇئمىنلەر – قېرىنداش . قېرىنداشلىق بولسا ھىسداشلىق ، مېھرىبانلىق ، مۇھەببەت ۋە رەھىم–شەپقەت ئۈستىگە قۇرۇلغان بولغاچقا ، ئاللاھ مۇسۇلمانلارغا ئۇلارنىڭ بايلىرىدىن ئىلىنىپ ، كەمبەغەللىرىگە قايتۇرۇپ بىرىلىدىغان زاكاتنى پەرز قىلدى .

ئاللاھ مۇنداق دىگەن : ظذلارنعث ماللعرعنعث بعر قعسمعنع سةدعقة ھئسابعدا ظالغعنكع،ظذنعث بعلةن ظذلارنع ضذناھلعرعدعن صاكلعغايسةن ؤة (ياخشعلعقلعرعنع)كأصةيتكةيسةن،ظذلارغا دذظا قعلغعن، شىبھعسعزكع،سئنعث دذظايعث ظذلارغا خاتعرجةملعك ظئلعص كئلعذ . [تەۋبە: 103]

زاكات مال–مۈلۈكنى پاكلايدۇ ۋە ئۇنى ئاۋۇتىدۇ ، روھنى بىخىللىقتىن تازلايدۇ . ھەمدە بايلار بىلەن نامراتلار ئوتتۇرىسىدىكى مۇھەببەتنى كۈچەيتىدۇ–دە ئۆچمەنلىكنى يوقىتىدۇ ، بىخەتەرلىكنى ئۈستۈنلۈككە ئىگە قىلىدۇ ۋە ئۈممەتكە بەختىت ئىلىپ كىلىدۇ .

ئاللاھ نىساب(زاكات كىلىدىغان ئەڭ كىچىك مىقدار) قا ئىگە بولغان ۋە ئۇنىڭغا بىر يىل بولغان ھەر بىر كىشىگە زاكاتنى چىقىرىشنى پەرز قىلدى . ئالتۇن ، كۈمۈش ياكى باشقا مىتاللار ۋە تاۋارلارنىڭ زاكات نىسبىتى40 تىن بىر . يىزا–ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ۋە مىۋە–چىۋىلەرنىڭ بولسا ، ئەگەر سۈنئىي ئۇسۇلدا سۇغۇرۇلمايدىغان بولسا 10 دىن بىرى . ئەگەر سۈنئىي ئۇسۇلدا سۇغۇرلىدىغان بولسا 10 دىن بىرنىڭ يېرىمى . ئۇي ھايۋانلىرى (قوي ، ئۆچكە ، كالا ۋە تۆگە) ھەققىدىكى تەپسىلاتلار

فىقهى كىتاپلىرىدا چۈشەندۈرۈلگەن . كىمكى زاكاتنى چىقارسا ئاللاھ ئۇنىڭ ئەسكىلىكلىرىنى ئۆچۈرۈۋىتىدۇ . ئۇنىڭ مال-مۈلكىگە بەركەت بېرىدۇ ھەندە ئۇنىڭغا كاتتا ئەجىر ھازىرلايدۇ . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : نامازنى ظادا قىلغىلار ،زاكاتنى بىرىگىلار، ظأزەتلارظىحىن ظغشلىغىنەن ھەر قانداق ياخشى ظەمەل بولسا، الله نىت دەرضاھىدا ظذنىت ساۋابىنى تاصىغسىلەر، الله ھەقىقەتەن قىلغان ظەمەلىلارنى كأرىص تذرىغذىحىدىر . [بەقەرە(ئىنەك) : 110]

زاكاتنى بەرمەسلىك ئۈممەتكە ئاپەتلەر ۋە يامانلىقلارنى ئىلىپ كىلىدۇ . ئاللاھ زاكاتنى بەرمىگەن كىشىلەرنى قىيامەت كۈنىدىكى ئەلەملىك ئازاب بىلەن قورقۇتتى . ئۇ مۇنداق دىگەن : « ظالتىزن- كىمىش يىغىغىص،ظذنى الله نىت يولىداسەرص قىلمايدىغانلارغا(دوزاختا بولىدىغان)قاتتىق ظازاب بىلەن بىشارەت بەرضىن34.ظذ كىندە (يەنى قىيامەت كىنىدە)ظذ ظالتىزن-كىمشىلەر جەھەننەمنىت ظوتىدا قىزىتىلىص،ظذنىت بىلەن ظذلارنىت صىغشانىلىرى،يانلىرى ۋە دىمبىلىرى داغلىنىدۇ. ظذلارغا: بۇ سىلەرنىت ظأزەتلار ظىحىن يىغقان ظالتىزن –كىمشىتىلار(سىلەر بۇ دۇنيايىتىلاردىكى الله نىت ھەققىنى ظادا قىلمىدىڭلار). يىغقان ظالتىزن- كىمشىتىلارنىت ۋابالىنى تىتىتىلار دىيىلىدۇ. » [تەۋبە: 34-35]

زاكاتنى كىشىلەرنىڭ ئالدىدا ئاشكارا بەرگەندىن يۇشۇرۇن بەرگەن ياخشى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : سەدىقىنى ظاشكارا بەرسەتلار،بۇياخشىدۇر،ظەضەر ظۇنى مەخىىص بەرسەتلار ۋە يوقسۇللارغا بەرسەتلار،تىخىمۇ ياخشىدۇر.بۇ،سىلەرنىت بەزى ضۇناھلىرىتلارغا كەففارەت بولىدۇ،الله سىلەرنىت قىلغان ظەمەلىلاردىن خەۋەردارىدۇر. [بەقەرە(ئىنەك): 271]

مۇسۇلمان زاكاتنى ئايرىغاندا ، ئۇنى ئاللاھ مۇنۇ ئايەتلەردە تىلغا ئالغان كىشىلەردىن باشقا بىرىگە بىرىشىگە بولمايدۇ : زاكات صەدىقەت صىئقىرلارغا،مىسكىنلەرنى،زاكات خادىملىرىغا،دىللىرىنى ظىسلامغا مايىل قىلىش كأزدە تۇتۇلغانلارغا،قۇللارنى ظازات قىلىشقا،قەرزدارلارغا،الله نىت يولىغا،ظىبن سەبىللەرنى بۇرىلىدۇ،بۇ الله نىت بەلىضىلىمىسىدۇر،الله(بەندىلىرىنىت مەنىپەئەتىنى)ظوبدان بىلىضىدۇر، ھىكمەت بىلەن ظىش قىلغۇدۇر.

[تەۋبە: 60]

تۆتىنچى ئەركان رامىزاندا روزا تۇتۇش :

روزا تۇتۇش بولسا روزا نىيىتى بىلەن روزىنى سۇندۇرىدىغان نەرسىلەر : يىمەكلىك ، ئىچىملىك ۋە جىنسىي مۇناسىۋەتتىن تاڭ ئاتقاندىن تارتىپ كۈن ئولتۇرغۇچە پەرھىز تۇتۇشنى كۆرسىتىدۇ .

سەۋىر بىلەن ئىمانىنىڭ مۇناسىۋىتى باش بىلەن بەدەننىڭ مۇناسىۋىتىگە ئوخشايدۇ . ئاللاھ بۇ ئۈممەتكە ئازابىدىن ساقلىنىشى ، ئۇ چەكلىگەن نەرسىلەردىن نىرى تۇرۇشى ۋە چىدامچانلىق-سەۋىرگە ئادەتلىنىشى، نەپسىنى تىزگىنلىشى ، مەردلىك ۋە سىخىيلىق، ئۆزئارا ھەمكارلىشىش ۋە ھىسداشلىق قىلىش ، ھەمدە ئۆزئارا رەھىم-شەپقەت قىلىشتا بەسلىشىشى ئۈچۈن يىلدا بىر ئاي روزا تۇتۇشنى پەرىز قىلدى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : ظۇ مأمىنلەر! (ضۇناھلاردىن)ساقلىنىشىلار ظىحىن،سىلەردىن ظىلىضىرىكىلەرنى(يەنى ظىلىضىرىكىگە ظىممەتلەرنى)روزا سەرز قىلىنغاندەك،سىلەرنىمۇ(رامىزان روزىسى)سەرز قىلىندى.

[بەقەرە(ئىنەك): 183]

رامىزان ئىيى كاتتا ئاي بولۇپ ، ئاللاھ ئۇ ئايدا قۇرئاننى چۈشۈرگەن ، ھەمدە ئۇ ئايدا ياخشىلىقلار ، سەدىقىلەر ۋە

ئىبادەتلەرنىڭ ئەجرى ھەسسىلىنىدۇ . ئۇنىڭدا قەدرى كېچىسى بار ، ئۇ مىڭ ئايدىن ياخشى . ئۇ ئايدا جەننەت ئىشىكلىرى ئېچىلىدۇ ، دوزاخنىڭ ئىشىكلىرى تاقىلىدۇ ، شەيتانلار باغلىنىدۇ .

ئاللاھ رامىزان ئىيىدا روزا تۇتۇشنى ھەر بىر بالاغەتكە يەتكەن ، ئەقلى ھوشى بار ئەر ۋە ئايال مۇسۇلمانغا ۋاجىپ قىلدى .

ئاللاھ مۇنداق دىگەن : رامىزان ئىيىدا قىزىقان نازىل بولۇشقا باشلىدى،قىزىقان ئىنسانلارغا يىتەكچىدۇر،ھىدايەت قىلغۇچى ۋە ھەق بىلەن ناھەقنى ئايرىغۇچى روشەن ئايەتلەردۇر،سىلەردىن كىمكى رامىزان ئىيىدا ھازىر بولسا رامىزان روزىسىنى تۇتسۇن؛كىمكى كىسەل ياكى سەپەر ئىستىدە(يەنى مۇساپىر)بولۇپ(تۇتمىغان بولسا،تۇتمىغان كۈنلەر ئىچىن)باشقا كۈنلەردە تۇتسۇن.الله سىلەرنى ئاسانلىقنى خالايدۇ،تەسلىكنى خالىمايدۇ،(ئاغزىغىلار ئوچۇق يىرىپەن كۈنلەرنى قازاسىنى قىلىش بىلەن رامىزان روزىسىنى)سانىنى تولدۇرۇشۇڭلارنى،سىلەرنى ھىدايەت قىلغانلىقىغا الله نى ئۇلۇغلىشىڭلارنى،(ئۇنىڭ ئىنئامىلىرىغا)شۈكۈرقىلىشىڭلارنى خالايدۇ . [بەقەرە(ئىنەك) : 185]

روزا تۇتۇشنىڭ ئەجرى ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدا كاتتىدۇر . پەيغەمبەر(ئاللاھنىڭ تەرىپىلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : « ئادەم بالىسىنىڭ ھەر بىر ئىشى ھەسسىلىنىدۇ ، ھەر بىر ياخشى ئىشقا 10 ھەسسىدىن 100 ھەسسىگىچە ئەجىر بېرىلىدۇ . ئاللاھ ئېيتتى : روزا ئۇنىڭ سىرتىدا ، چۈنكى ئۇ مەن ئۈچۈن ، ئۇنىڭ ئەجرىنى ئۆزۈم بېرىمەن . ئۇ ئۆزىنىڭ كۆڭۈل خاھىشىنى ۋە يىمەك-ئىچمەكنى مەن ئۈچۈن تاشلايدۇ . [مۇسلىم نەقىل قىلغان ، روزا]

بەشىنچى ئەركان ھەج :

ئاللاھ مۇسۇلمانلارغا ئۇلار قەيەردە بولمىسۇن ، نامازلىرىدا ۋە دۇئالىرىدا يۈزىنى قىبلىغا بىر قىبلىنى بىكىتىپ بەردى . ئۇ بولسا مەككە مۇكەررەمەدىكى قەدىمىي ئۆي : يىزىنىڭ مەسجىدى ھەرام تەرەپكە قىلغىن.(ئۇ مأمىنلار!)قەيەردە بولماڭلار يىزىڭلارنى مەسجىدى ھەرام تەرەپكە قىلىڭلار. [بەقەرە(ئىنەك): 144]

مۇسۇلمانلار دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا تارقالغاچقا ، ھەمدە ئىسلام كىشىلەرنى بىرلىشىش ۋە ئۆزئارا تونۇشۇش ۋە شۇنىڭدەك ياخشى ئىشلاردا ۋە تەقۋادارلىقتا ئۆزئارا ھەمكارلىشىش ، ئۆز ئارا ھەقىقەتنى تەۋسىيە قىلىش ، ئاللاھ تەرەپكە دەۋەت قىلىش ھەمدە ئاللاھنىڭ دىنى بەلگىلىرىنى ئۇلۇغلاشقا چاقىرىدىغان بولغاچقا ، ئاللاھ ھەر بىر كۈچ-قۇدرىتى بار ، ئەقلى ھوشى جايىدا ، بالاغەتكە يەتكەن ھەر بىر مۇسۇلمانغا ئۆزىنىڭ قەدىمىي ئۆيىنى زىيارەت قىلىش ، ئۇنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىش (تاۋاپ قىلىش) ، ھەمدە ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ ئەلچىسى بايان قىلغاندەك ئادا قىلىشنى ۋاجىپ قىلدى . ئاللاھ مۇنداق دىگەن : قادىر بولالىغان كىشىلەرنىڭ الله ئۈچۈن ئۆيىنى)كەبىنى(زىيارەت قىلىشى ئۈچۈن قىلىندى.كىمكى ئىنكار قىلىدىكەن(يەنى ھەجنى تەرك ئىتىدىكەن, زىيىنى ئۈزىدىكەن)،شۈبھىسىزكى،الله ئەھلى جاھاندىن(يەنى ئۇلارنىڭ ئىبادىتىدىن)بىھاجەتتۇر. [ئال ئىمران(ئىمران ئائىلىسى): 97]

ھەج بولسا مۇسۇلمانلارنىڭ بىرلىكى ، كۈچ-قۇدرىتى ۋە شان-شۆھرىتى گەۋدىلىنىدىغان مەزگىل بولۇپ ، پەرۋەردىگار بىر ، پەيغەمبەر بىر ، ئۈممەت بىر ، ئىبادەت بىر ۋە كىيىم-كېچەكلەر بىر .

ھەجنىڭ ئۆزىگە خاس ئەدەپ-قائىدىلىرى ، ۋە شەرتلىرى بار بولۇپ ، مۇسۇلمانلار ئۇنىڭغا رىئايە قىلىشى كېرەك . مەسىلەن ، تىلىنى ، قۇلۇقىنى ۋە كۆزىنى ئاللاھ چەكلىگەن بارلىق نەرسىلەردىن ساقلاش ، نىيەتلىرىنى خالىس قىلىش ، پاك پۇللارنى

ئشلىتىش ، ئەڭ ياخشى ئەخلاقلار بىلەن زىننەتلىنىش ۋە جىنسىي مۇناسىۋەت ، ، گۇناھ ياكى ناھەق جىدەللىشىشتىن ئىبارەت بارلىق ھەجنى بۇزىدىغان نەرسىلەردىن ساقلىنىش . ئاللاھ ئېيتقاندەك : ھەج ۋاقتى مەلۇم بىرقانچە ئايدۇر(يەنە شەۋۋال،زۇلقەئدە ئايلىرى ۋە زۇلھەججە ئۇيغىنىدا ئون كۈندۈر).بۇ ئايلاردا ھەج قىلىشنى نىيەت قىلغان(يەنە ئۇنىڭغا باغلىغان)ئادەمنىڭ جىنسىي ئالاقە قىلىشى،ئۇنىڭغا قىلىش ۋە جاڭجال قىلىش مەنئى قىلىنىدۇ،سەلەر قانداقلىكى ياخشى ئەمەلنى قىلساڭلار،الله ئۇنىڭ بىلىمىدۇر تۇرىدۇ(ئاخىرەتلىكىڭلار ئىچىن)ئوزۇق ـ تولۇك ئىلىۋىلىڭلار،ئەڭ ياخشى ئوزۇق ـ تولۇك تەقۋادارلىقتۇر.ئى ئەقىللىق ئىگىلىرى!ماڭا تەقۋادارلىق قىلىڭلار. [بەقەرە(ئىنەك) : 197]

ئەگەر بىر مۇسۇلمان ھەجنى پەرز قىلىنغان ئۈسۈل بويىچە توغرا ئادا قىلسا ، نىيىتى خالىس ئاللاھ ئۈچۈن بولسا ، بۇ ئۇنىڭ گۇناھى ئۈچۈن كەففارەت بولىدۇ . پەيغەمبەر(ئاللاھنىڭ تەرىپىلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : كىمكى ئاللاھ ئۈچۈن ھەج قىلىپ جىنسىي مۇناسىۋەت قىلمىسا ، ۋە گۇناھ سادىر قىلمىسا ، خۇددى ئانىسىدىن تۇغۇلغان كۈنىدىكىدەك بولۇپ قايتىدۇ .

[بۇخارىي نەقىل قىلغان ، 15210]

شەيخ تۇۋەيجرىنىڭ «ئىسلام دىنىنىڭ ئاساسلىرى» نامىلىق كىتابىدىن ئارىيە بىلەن ئاخىرلاشتى.